

Iná láska Dušana Trančíka je štvrtým titulom DVD edície so slovenskými filmami

Už niekoľko týždňov sa v novinových stánkoch objavujú DVD nosiče z edície Slovenský film 80. rokov. Projekt vydávania známych slovenských filmov z 80. rokov pripravil Slovenský filmový ústav spolu s vydavateľstvom Petit Press. Po minulotýždňovom poviedkovom filme troch režisérov *Iba deň bude* v týždni od 23. do 27. októbra 2006 v predaji psychologický príbeh *Iná láska* režiséra Dušana Trančíka.

Režisér Dušan Trančík sa narodil 26. novembra 1946 v Bratislave. Po absolvovaní filmovej réžie na FAMU pracoval v Štúdiu krátkych filmov ako dokumentarista. Nakrútil približne 50 dokumentárnych a 12 hraných filmov, z toho dva televízne. K najznámejším z nich patrí *Fotografovanie obyvateľov domu* (1968), *Šibenica* (1969), *Koncert pre pozostalých* (1976), *Víťaz* (1978), *Iná láska* (1985). Hlavnou témou Trančíkových filmov je príbeh jednotlivca v amorálnom a skorumpovanom prostredí. Viaceré z Trančíkových filmov boli ocenené na domácich aj medzinárodných prehliadkach. Pôsobil ako predseda Slovenského filmového zväzu (SFZ), podpredseda Filmovej a televíznej akadémie (SFTA) a bol predsedom Asociácie slovenských filmových režisérov (ASFR). Prednášal na FAMU, v súčasnosti pôsobí na VŠMU a UTB v Zlíne. Prednedávnom dokončil televízny film *Zima kúzelníkov*.

Iná láska je príbehom mladého medika (Maroš Kramár), ktorého pre nezákonný potrat podmienene odsúdia a vylúčia zo štúdia. Prichádza do horskej dediny, kde žije dievča, ktorému spravil ilegálny zákrok – ďaleko od mesta chce uniknúť pred zodpovednosťou a zbaviť sa pocitu viny. Postupne však zisťuje, že dedinské prostredie je rovnako skorumpované a amorálne ako spoločnosť v meste. Rozkrádanie a tichý súhlas s podvodmi sú každodennou dedinskou realitou. Medik sa postupne zamotáva do konfliktov a nakoniec sa kvôli svojmu negatívnemu postojovi voči dedinskej mafii (jej vodcu stvárnil György Cserhalmi) takmer stáva jej obeťou.

Film *Iná láska* sa nakrúcal v polovici 80. rokov, pretlačiť ostrú kritiku skorumpovanej spoločnosti cez cenzúru preto nebolo ľahké „*To obdobie, ako vieme, volali „perestrojkou“, ale stranícki funkcionári sa ho báli. O tom bolo aj celodenné schvaľovanie filmu. Každý z dramaturgie musel niečo povedať, samé názorové vykrúcačky až hanba,*“ hovorí režisér Dušan Trančík a pokračuje, že „*nakoniec sa zhodli, že hlavný hrdina nesmie umrieť, treba ho zachrániť, dať mu šancu. A hneď vymedzili peniaze na dokrútky, čím vzniklo rámcovanie príbehu dlhou nemocničnou chodbou. Posteľ s hrdinom sa sama približuje k nám, nevieme, či má namierené na operačnú sálu alebo do márnice... takto som vtedy reagoval na cenzúru. Autor námetu Jiří Křížan sa s tým dodnes nezmieryl.*“ Od dokončenia filmu uplynulo už viac ako dvadsať rokov. Ako sa na svoje dielo pozerá režisér z odstupu súčasnosti? „*Vidím vo filmoch toho obdobia veľa donkichotskej odvahy, premárnených možností a chýb. Ktosi mi raz v diskusií vyčítal, že som sa púšťal do tém, o ktorých som musel vopred vedieť, že sa slobodne nakrútiť nedali. Možno. Možno som isté veci nemusel hovoriť tak nahlas a mohol som sa priblížiť k podstate, o ktorej som chcel hovoriť.*“ Napriek autorským kompromisom patrí film k najtvrdším kritikám spoločnosti v slovenskom filme.

Dušan Trančík nemal výhrady k technickému prepisu filmu na DVD: „*Nemal som veľa práce, ved' spolu s kameramanom Hanúskom, ktorý už nie je medzi nami, sme pri nakrúcaní eliminovali zbytočnú farebnosť scén, až sme sa priblížili k čiernobielemu obrazovému štýlu, ktorý zodpovedal pocitu ničoty a mravného rozkladu spoločnosti.*“ A ako hodnotí význam edície slovenských filmov na DVD? „*Každopádne je posilnením našej filmovej tradície a za tento krok nám tvorcom zostáva iba poďakovať. Žiadne umenie nie je mŕtve, pokiaľ sa o ňom ľudia zhovárajú, pokiaľ o ňom píšú,*“ uzatvára Trančík.

spracovala **Eva Michalková**

INÁ LÁSKA (1985)

RÉŽIA – Dušan Trančík • **NÁMET** – Jiří Křížan • **SCENÁR** – Jiří Křížan, Dušan Trančík • **KAMERA** – Alojz Hanúsek • **HUDBA** – Marián Varga • **STRIH** – Alfréd Benčíč • **ZVUK** – Csaba Török • **ARCHITEKT** – Juraj Fábry • **KOSTÝMY** – Anna Cserhalmiová • **VEDÚCI VÝROBY** – Ivan Filus • **EXTERIÉRY** – Jasenie, Limbach, Osrblie • **HRAJÚ** – Maroš Kramár (Peter Hradil), György Cserhalmi (Jones), Zlata Adamovská (Marta Vlachová), Wilhelm Perháč (Vantuch), Miloš Černoušek (Milan), Tomáš Žilínčik (Karol), Jan Sedal (Francek), Rudolf Hrušínský ml. (Edo), Ivana Chýlková (Edita), Ivan Palúch (Gryga) a. i. • **MINUTÁŽ** – 72 min • **PREMIÉRA** – apríl 1986

Jedným zo zámerov DVD edície Slovenského filmového ústavu a vydavateľstva Petit Press *Slovenský film 80. rokov* je obnoviť záujem slovenských divákov o pôvodnú filmovú tvorbu, aj preto pripomína produkciu obdobia 80-tych rokov, ktoré je ešte stále v pamäti staršej, ale i strednej generácie. Výber tvorí desať titulov. Dobrodružná dráma o pašovaní koní na slovensko-poľskom pohraničí krátko po prvej svetovej vojne *Noční jazdci* (1981) Martina Hollého, situačná komédia o smoliarovi Šimonovi v podaní Emila Horvátha ml. *Sladké starosti* (1984) režiséra Juraja Herza, tínedžerský hudobný film Dušana Rapoša *Fontána pre Zuzanu* (1985) o prvých láskach a neláskach, ďalej dramatický príbeh o morálke *Pomocník* (1981) Zora Záhona podľa rovnomenného románu Ladislava Balleka, ďalší sfilmovaný Ballekov román *Južná pošta* (1987) v réžii Stanislava Párnického o prelomových chvíľach detstva päťročného chlapca v časoch povojnového obdobia na južnom Slovensku, tragikomický príbeh z prostredia východoslovenského regiónu *Pásla kone na betóne* (1982) Štefana Uhra, psychologický príbeh plný osobných konfliktov a dramatických situácií *Iná láska* (1985) Dušana Trančíka, generačný debut troch režisérův (Michal Ruttikay, Vladimír Štric, Kvetoslav Hečko) a jedného scenáristu (Štefan Uhrík) *Iba deň*, tragický príbeh o osudoch mladých priateľův počas druhej svetovej vojny *Chodník cez Dunaj* (1989) Miloslava Luthera a film Dušana Hanáka *Ja milujem, ty miluješ* (1980). O hodnote Hanákovho a Dušekovho diela svedčia ocenenia, ktoré film získal po sprístupnení verejnosti na konci 80. rokov. Snímka *Ja milujem, ty miluješ* dostala dosiaľ najvyššie ocenenie v dejinách slovenskej kinematografie – Dušanovi Hanákovi udelili Strieborného medveďa za najlepšiu réžiu na Medzinárodnom filmovom festivale Berlín 1989. Film získal aj Grand Prix a Cenu FIPRESCI na Medzinárodnom filmovom festivale v Štrassburgu 1989. Film v čase vzniku zakázali, uvoľnený do distribúcie bol až deväť rokov po nakrútení. Jednotlivé DVD tituly obsahujú aj textové bonusy, medzi nimi ohlasy z tlače, informácie o filme a profily tvorcův, fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. DVD edícia sa realizovala s finančnou podporou MK SR.

TERMÍNY VYDANIA DVD TITULOV:

FONTÁNA PRE ZUZANU – 2. október 2006

CHODNÍK CEZ DUNAJ – 9. október 2006

IBA DEŇ – 16. október 2006

INÁ LÁSKA – 23. október 2006

JA MILUJEM, TY MILUJEŠ – 30. október 2006

JUŽNÁ POŠTA – 6. november 2006

NOČNÍ JAZDCI – 13. november 2006

PÁSLA KONE NA BETÓNE – 20. november 2006

POMOCNÍK – 27. november 2006

SLADKÉ STAROSTI – 4. december 2006

Viac informácií o filmoch DVD edície Slovenský film 80. rokov nájdete na www.sfu.sk, objednávkový kupón na www.dvd.sme.sk.